

Hemşire Dışı Sağlık Çalışanlarının Erkek Hemşireler ile İlgili Görüşleri

Besim ÇAM* Gamze SAATÇI** Ayla ÜNSAL***

*Hemşire, Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kırşehir, Türkiye,
ORCID: 0000-0003-1582-4494

**Arş. Gör., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD, Kırşehir, Türkiye, ORCID:
0000-0002-3612-2961

***Prof. Dr, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD, Kırşehir, Türkiye, ORCID:
0000-0003-3319-1600

ÖZET

Bu araştırmada; hemşire dışı sağlık çalışanlarının erkek hemşireler ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmanın evrenini, Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan 750 hemşire dışı sağlık personeli oluşturmaktadır. Çalışmaya gönüllü 291 kişi katılmıştır. Veriler bilgisayar ortamında istatistik programı kullanılarak sayı, yüzde ve ki-kare analizleri ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların %48.8'inin 30-40 yaş aralığında, %50.2'sinin kadın, %49.8'inin erkek, %30.9'unun hekim, %33'ünün klinik destek ve temizlik elemanı, %36.1'inin ise diğer sağlık çalışanları olduğu saptanmıştır. Katılımcıların cinsiyetlerine göre hemşireleri karşılaştırmalarına ilişkin önermelerin istatistiksel olarak erkekler yönünde anlamlı çıkan sonuçları şunlardır; duygularını daha iyi kontrol edebilmek ($p<0.001$), stres yönetimi ($p<0.001$), nöbet ve fazla mesai yönünden daha avantajlı olmak ($p<0.001$). Kadın hemşireler yönünde anlamlı çıkan önermeler ise; iletişim ve empati özelliğinin daha iyi olması ($p<0.01$), titizlik ve temizlik yönünden daha iyi olmasıdır ($p<0.001$). Bu ve benzeri çalışmaların yapılması mesleğe yeni başlayacak erkek hemşireler ve mesleği tercih etmek isteyen ama kararsız kalan gençler içinde yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, erkek hemşire, hemşirelik.

Opinions of Non-Nurse Health Professionals About Male Nurses

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the views of non-nursing health professionals about male nurses. The population of the descriptive study consists of 750 non-nurse health personnel working in Kırşehir Training and Research Hospital. 291 volunteers participated in the study. The data were evaluated by number, percentage and chi-square analyzes using a computerized statistical program. It was determined that 48.8% of the participants were in the 30-40 age range, 50.2% were women, 49.8% were men, 30.9% were doctors, 33% were clinical support and cleaning staff, and 36.1% were other health workers. The statistically significant results of the propositions regarding the comparison of the nurses according to the gender of the participants are as follows; Being able to control their emotions better ($p<0.001$), stress management ($p<0.001$), being more advantageous in terms of shifts and overtime ($p<0.001$). The propositions that are significant in terms of female nurses are; better communication and empathy ($p<0.01$), better in terms of meticulousness and cleanliness ($p<0.001$). Conducting these and similar studies can be a guide for male nurses who will just start their profession, and for young people who want to choose the profession but are undecided.

Keywords: Gender, male nurse, nursing.

Sorumlu yazar: bessim40@gmail.com

Geliş tarihi: 28.12.2021

Kabul tarihi: 21.03.2022

Atıf için: Çam, B., Saatçi, G., & Ünsal, A. (2022). Hemşire dışı sağlık çalışanlarının erkek hemşireler ile ilgili görüşleri. *KAEÜ Sađl. Bil. Derg.*, 6(1), 22-30.

GİRİŞ

Türk Hemşireler Derneği (THD)'ne göre hemşirelik; bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını korumak, geliştirmek ve hasta olduğunda iyileştirmek amacıyla yönelik bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini (Atabek Aştı & Karadağ 2013). Kadının şefkatli bakım rolünden doğan hemşirelik, yıllarca kadın egemen bir meslek olarak tanınmıştır. Oysa hemşireliğin tanımında; teorik ve pratik olarak cinsiyet farklılığından bahsedilmez (Yavuz & Dramalı 1999; Robert 2000; Kaya ve ark., 2011). Hasta, yaralı ve düşkünlere yardım ile başlayan hemşirelikte inanılanın aksine tarih boyunca hemşireler genelde erkek olmuştur. Bizans ve Roma dönemlerinde, ondan önce Orta Çağ'da, özellikle şövalyelerin ve askerlerin sağlıklarından erkek hemşireler sorumlu olmuşlardır. Manastırlarda ilk örgütlü hasta bakım hizmetlerini "dekon" adı verilen erkekler, "dekones" adı verilen kadınlarla beraber gerçekleştirmişlerdir. Amerikan İç Savaşı'nda (1861) kadın hemşireler erkek hemşirelerin yanında görev almış ve yaralılar ile ilgilenmişlerdir. 1941'de Amerika ordusunda kadınlardan oluşan hemşire birliklerinin kurulması ile birlikte hemşirelik mesleği tamamen kadınların hakimiyetine geçmiştir. Avrupa ise bu dönüşümü Kırım Savaşı sırasında Florence Nightingale (1820-1910) ile yaşamıştır. Florence Nightingale, hemşirelerin en önemli figürü haline gelmiş ve hemşirelik kadın mesleği olarak algılanmaya başlanmıştır. Hatta Nightingale, kadınların tabiatları gereği bakıma ve hemşirelik mesleğine daha uygun insanlar olduklarını yazılarında belirtmiştir (Evans, 2004).

Türkiye'de 1954 yılında çıkarılan hemşirelik kanununda hemşire olmanın koşulları arasında kadın olmak sayılmakta olup erkeklerin hemşire olarak çalışması söz konusu edilmemiştir (T.C. Resmî Gazete, 1954). Bu yasa, günümüzün gereksinimlerine yanıt vermediğinden 2007'de yayınlanan hemşirelik kanunu ile hemşirelikte cinsiyet ayrımı ortadan kalkmış ve günümüzde erkeklerin yasal olarak hemşire olmasının önü açılmıştır (T.C. Resmî Gazete, 2007). Hemşireliğin bir kadın mesleği olarak kabul edilmesi, dünya genelinde erkek hemşire sayısının oldukça sınırlı kalmasına neden olmuştur. Erkekler, dünya genelinde 1970'lerden itibaren artan hemşire açığı nedeniyle hemşirelik mesleğine girmeye teşvik edilmişlerse de ülkemizde ve dünya genelinde hemşirelik mesleğinde kadınların sayıca üstünlüğü sürmektedir (Meadus & Twomey, 2007, Roth & Coleman, 2008; Liminana Gras ve ark., 2013).

Hemşireler, sağlıklı/hasta bireyi bütüncül bir yaklaşımla ele alan sağlık ekibi üyeleridir (Kaya ve ark. 2011). Literatürde sağlıklı ve hasta bireylerin, hemşire akademisyen ve öğrencilerinin, farklı meslek gruplarının erkek hemşirelerle ilgili görüşlerinin incelendiği pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalarda katılımcıların çoğu hemşireliği daha çok kadın mesleği olarak görmeye birlikte, erkek hemşirelere bakış açılarının olumlu olduğu belirtilmiştir (Ünsal ve ark., 2010; Kaya ve ark., 2011; İkinci ve ark. 2014; Kocaer ve ark., 2004). Bu araştırmanın amacı; hemşire dışı sağlık çalışanlarının erkek hemşireler ile ilgili görüşlerinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı tiptedir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan 750 hemşire dışı sağlık personeli oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Örneklem sayısı, bilgisayar ortamında hesaplanmıştır. Araştırmanın örnekleme, yapılan hesaplamayla %95 güven aralığında 254 kişi olarak bulunmuştur. Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra hazırlanan soru formunu doldurmayı kabul eden, gönüllü 291 hemşire dışı sağlık personeli araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuş soru formu ile toplanmıştır (Alan & Uğur, 2018.; Başçı & Yılmazel, 2016; Karakurt, Yıldırım, & Aşıl R; 2019). Soru formu, katılımcıların tanıtıcı özelliklerini (yaş, cinsiyet, çalışma yılı vs.), hemşire dışı sağlık çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşlerini ve bu görüşlerin cinsiyete göre farklılıklarını inceleyen 26 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Soru formundaki soruların anlaşılabilirliği ve etkinliğini test etmek için 10 kişi üzerinde ön uygulama yapılmış ve sorularda düzeltme ihtiyacı olmamıştır. Kendisine ön uygulama yapılan hemşire dışı sağlık çalışanlarının verileri çalışma kapsamına alınmamıştır. Veriler; 1 Nisan-24 Temmuz 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler bilgisayar ortamında istatistik programı kullanılarak sayı, yüzde ve ki-kare analizleri ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın yürütülmesi için Kırşehir İl Sağlık Müdürlüğü Bilimsel Araştırmalar Kurulu'ndan kurum izni ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Tarih: 23/03/2021 Karar no: 2021-06/62) etik kurul izni alınmıştır. Veriler toplanırken katılımcılara araştırmanın amacı açıklanarak sözlü onamları alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların %48.8'inin 30-40 yaş aralığında, %50.2'sinin kadın, %49.8'inin erkek, %30.9'unun hekim, %33'ünün klinik destek ve temizlik elemanı, %36.1'inin ise diğer sağlık çalışanları olduğu saptanmıştır. Çalışma yıllarına bakıldığında katılımcıların %46'sının 11 yıl ve üzeri, %21.6'sının 6-10 yıldır çalıştığı, eğitim durumlarının ise %33.7'si lise, %27.1'i lisans mezunu olduğu bulunmuştur. (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşire Dışı Sağlık Çalışanlarının Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n= 291)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Yaş		
19-29 yaş	81	27.8
30-40 yaş	142	48.8
41-51 yaş	48	16.5
52 ve üzeri	20	6.9
Cinsiyet		
Kadın	146	50.2
Erkek	145	49.8
Meslek		
Hekim	90	30.9
Klinik Destek Elemanı ve Temizlik personeli	96	33
Diğer sağlık çalışanları	105	36.1
Meslekte Çalışma Yılı		
1 yıldan az	44	15.1
1-5 yıl	50	17.2
6-10 yıl	63	21.6
11 yıl ve üzeri	134	46.1
Eğitim Durumu		
İlkokul	8	2.7
Ortaokul	17	5.8
Lise	98	33.7
Lisans	79	27.1
Lisansüstü	19	6.5
Uzmanlık (Doktorlar için)	70	24.2

Katılımcıların %72.9'u hemşirelik mesleğinin erkeklere uygun bir meslek olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %56'sı erkeklerin hemşirelik mesleğinde sayılarının artmasıyla hemşirelik bakımının kalitesinin artacağını, %58.4'ü ise hemşirelik mesleğinin toplumdaki statüsünün artacağını düşünmektedirler. Katılımcıların %70.4'ü erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları ile sağlık personeline yönelik şiddet olaylarının azalacağını düşünmektedir. Katılımcıların %52.6'sı erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmasının mesleki haklarının kazanılmasına katkıda bulunacağını düşünmektedir. Katılımcıların %82.5'i erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmalarının kadın hemşirelerin meslekte ilerlemesine bir engel oluşturmayacağını düşünmektedirler (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşire Dışı Sağlık Çalışanlarının Erkek Hemşirelere Yönelik Düşüncelerinin Dağılımı

Erkek Hemşirelere Yönelik Düşünceler	Evet		Kısmen		Hayır	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hemşirelik mesleği erkeklere uygun bir meslektir.	212	72.9	54	18.6	25	8.5
Oğlum olsaydı hemşire olmasını isterdim.	111	38.1	83	28.5	97	33.4
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde sayılarının artmasıyla hemşirelik bakımının kalitesi artar.	163	56	85	29.2	43	14.8
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları toplumdaki hemşirelik mesleğinin statüsünü artırır.	170	58.4	82	28.2	39	13.4
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları sağlık personeline yönelik şiddette caydırıcı olur.	205	70.4	59	20.3	27	9.3
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları sağlık personeline yönelik şiddet olaylarının artmasında etkili olur.	49	16.8	37	12.8	205	70.4
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olması hemşirelik mesleki haklarının kazanımına katkıda bulunur.	153	52.6	85	29.2	53	18.2
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları kadın hemşirelerin meslekte ilerlemesini engeller.	23	7.9	28	9.6	240	82.5

Katılımcıların % 88.7'si acil serviste, % 83.5'i erkek hemşirelerin yoğun bakımda, %64.6'sı ameliyathanede, %58.4'ünün cerrahi servislerde, %58.1'inin dahili servislerde ve %57.4 ünün yönetici hemşire olarak çalışması gerektiğini söylemiştir. (Tablo 3).

Tablo 3. Erkek Hemşirelerin Çalışması İçin Uygun Görülen Yerlerin Dağılımı (n= 291)

Erkek Hemşirelerin Çalışması İçin Uygun Görülen Yerler	Sayı	%
Acil servis	258	88.7
Yoğun bakım	243	83.5
Ameliyathane	188	64.6
Cerrahi servisler (beyin cerrahi, üroloji, genel cerrahi vs.)	170	58.4
Dahili servisler (dahiliye, kardiyoloji, göğüs hastalıkları vs.)	169	58.1
Yönetici hemşire	167	57.4

Hemşire dışı sağlık çalışanlarının cinsiyetlerine göre hemşireleri karşılaştırmalarına ilişkin soruların istatistiksel olarak erkekler yönünde anlamlı çıkan sonuçları şunlardır; duygularını daha iyi kontrol edebilme(p<0.001),acil durumlarda olaya hakimiyetin ve sakinliğin korunması (stres yönetimi) (p<0.001),nöbet ve fazla mesai yönünden daha avantajlı olmaktır (p<0.001).Kadın hemşireler yönünde anlamlı çıkan önermeler ise; iletişim ve empati özelliğinin daha iyi olması (p<0.01), titizlik ve temizlik yönünden daha iyi olmasıdır (p<0.001). Cinsiyetlerin karşılaştırılması ile ilgili soruların diğer önermelerde istatistiksel olarak bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşire Dışı Sağlık Çalışanlarının Cinsiyetlerine Göre Hemşirelerin Karşılaştırılması

			Hekimler	Temizlik Personeli ve Bakım Elemanı	Diğer Sağlık Çalışanları	Toplam	x ²	p
Mesleki olarak daha profesyoneldir .	Kadın	Sayı (%)	42 (46.7)	37 (38.5)	57 (54.3)	136 (46.7)	4.994	0.082
	Erkek	Sayı (%)	48 (53.3)	59 (61.5)	48 (45.7)	155 (53.3)		
Duygularını daha iyi kontrol edebilirler.	Kadın	Sayı (%)	2 (2.2)	15 (15.6)	8 (7.6)	25 (8.6)	10.823	0.004
	Erkek	Sayı (%)	88 (97.8)	81 (84.4)	97 (92.4)	266 (91.4)		
Acil durumlarda olaya hakimiyeti ve sakinliğini koruması daha iyidir. (Stres yönetimi)	Kadın	Sayı (%)	3 (3.3)	18 (18.8)	18 (17.1)	39 (13.4)	11.493	0.003
	Erkek	Sayı (%)	87 (96.7)	78 (81.2)	87 (82.9)	252 (86.6)		
Olası riskleri öngörüp daha iyi önlem alır. (Risk yönetimi)	Kadın	Sayı (%)	19 (21.1)	30 (31.2)	24 (22.9)	73 (25.1)	2.975	0.226
	Erkek	Sayı (%)	71 (78.9)	66 (68.8)	81 (77.1)	218 (74.9)		
Daha girişkendir ve daha fazla sorumluluk alabilirler.	Kadın	Sayı (%)	21 (23.3)	29 (30.2)	39 (37.1)	89 (30.6)	4.363	0.113
	Erkek	Sayı (%)	69 (76.7)	67 (69.8)	66 (62.9)	202 (69.4)		
Daha otoriterdir ve hastaya söz geçirme becerisi daha iyidir.	Kadın	Sayı (%)	17 (18.9)	17 (17.7)	24 (22.9)	58 (19.9)	0.922	0.631
	Erkek	Sayı (%)	73 (81.1)	79 (82.3)	81 (77.1)	233 (80.1)		
Nöbet ve fazla mesai yönünden daha avantajlıdır.	Kadın	Sayı (%)	5 (5.6)	16 (16.7)	3 (2.9)	24 (8.2)	13.886	0.001
	Erkek	Sayı (%)	85 (94.4)	80 (83.3)	102 (97.1)	267 (91.8)		
İletişim ve empati özelliği daha iyidir.	Kadın	Sayı (%)	66 (73.3)	54 (56.3)	71 (67.6)	191 (65.6)	6.297	0.043
	Erkek	Sayı (%)	24 (26.7)	42 (43.7)	34 (32.4)	100 (34.4)		
Titizlik ve temizlik yönünden daha iyidir.	Kadın	Sayı (%)	85 (94.4)	70 (72.9)	88 (83.8)	243 (83.5)	15.64	<0.001
	Erkek	Sayı (%)	5 (5.6)	26 (27.1)	17 (16.2)	48 (16.5)		
Daha iyi bir ekip çalışanıdır.	Kadın	Sayı (%)	22 (24.4)	35 (36.5)	40 (38.1)	40 (17.1)	4.693	0.096
	Erkek	Sayı (%)	68 (75.6)	61 (63.5)	65 (61.9)	194 (82.9)		

X²:Ki-kare testi, *p <0.05 anlamlılık değeri.

TARTIŞMA

Yapılan çalışmalarda erkek hemşirelerin mesleğe girmelerinin mesleğe olumlu katkılarının olacağı ve hemşireliğin kadın mesleği olduğu imgesinin değişeceği düşünülmektedir (Öz, 2004; Taşçı, 2007). Literatürde, sağlık sistemi dışındaki farklı meslek gruplarının erkek hemşirelerle ilgili görüşlerinin incelendiği farklı çalışmaların olmasına rağmen, erkek hemşirelerle birebir iş birliği içinde olan sağlık ekibi üyelerinin, erkek hemşirelerle ilgili görüşlerinin incelendiği yeterli araştırma bulunmamaktadır (Ünsal ve ark., 2010, Kaya ve ark., 2011; Ekinci ve ark. 2014, Kocaer ve ark., 2004). Bu yüzden alanda erkek hemşirelerin, sürekli beraber çalıştıkları sağlık çalışanlarının, erkek hemşireler ile ilgili düşünceleri oldukça önemlidir.

Ünsal ve arkadaşları tarafından farklı meslek gruplarının erkek hemşirelere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan (2010) çalışmada, katılımcıların %85.8'inin erkeklerin de hemşirelik yapabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Alan ve Uğur tarafından yapılan (2018) hasta ve hasta yakınlarının katıldığı bir çalışmada "Erkekler de hemşirelik yapabilir" önermesine %82.5 katılımcı evet yanıtı vermiştir. Bu çalışmada da sözü edilen çalışmalara benzer olarak katılımcıların %72.9'u hemşirelik mesleği erkekler için uygun bir meslektir cevabını verdiği belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların benzer sonuçlarda bulunması toplumun erkek hemşireleri benimsediğini göstermektedir.

Alan ve Uğur tarafından yapılan (2018) hasta ve hasta yakınlarının katıldığı bir çalışmada "Erkek yakınınızın hemşire olmasını ister misiniz?" sorusuna katılımcıların %64.6'sı evet yanıtı vermiştir. Kaya ve arkadaşlarının (2011) toplumun erkek hemşire imgesini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada "Oğlumun hemşire olmasını onaylarım/isterim" önermesine katılımcıların %36.8'i hayır, %29.4'ü evet yanıtı vermiştir. Kocaer ve arkadaşlarının (2004) hemşirelik öğretim elemanlarının erkek çocuğunun hemşire olmasını isteme durumuna baktıkları çalışmada, öğretim elemanlarının %38.6'sı erkek çocuğunun hemşire olmasını istememiş, %20.5'i istemiş, %36.7'si kararı çocuğuna bırakacağını belirtmiştir. Bu çalışmada ise "oğlum olsaydı hemşire olmasını isterdim" önermesine katılımcıların %38.1'i evet yanıtı vermiştir. Yapılan çalışmalarda, katılımcıların erkek çocuklarının hemşirelik mesleğini seçmelerini istememe sebebi; mesleğin statüsü, çalışma şartları, alınan ücretler ve insanların hemşirelik mesleğinin çalışma şartlarının yoğun ve zor olduğunu bilmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Kocaer ve arkadaşlarının (2004) erkeklerin hemşirelik mesleğine alınmasının getireceği avantajları inceledikleri çalışmada, hemşirelik öğretim elemanlarının %89'unun mesleğin toplumsal statüsünün artacağını düşündükleri bulunmuştur. Saraç ve Özyurda'nın (2020) yaptıkları çalışmada "Erkek hemşirelerin mesleğe katılımları, mesleğin toplumsal statüsünü yükseltir" önermesine katılımcıların çoğunluğu (%57.4) evet yanıtı vermiştir. Bu çalışmada ise katılımcıların %58.4'ünün erkeklerin hemşirelik mesleğinde sayılarının artmasıyla mesleğin toplumsal statüsünün artacağını düşündükleri belirlenmiştir. Bu durum katılımcıların meslek açısından toplumsal statüyü ataerkil zeminde değerlendirdiği düşünülebilir. Literatürde, hemşirelikte cinsiyet karşılaştırılması yapılan çalışmalarda; katılımcılar, erkeklerin yöneticilik başta olmak üzere yüksek ücret ve statü sunan işleri kadınlardan daha iyi yapacaklarını düşündüklerini belirtmiştir. Bu tutum ataerkil toplumlarda yaygın görülen bir davranış olarak belirtilmiştir (Gönç, 2017).

Karakurt ve arkadaşlarının, (2019) yaptıkları çalışmada katılımcıların %36.5'i erkek hemşirelerin mesleğe katılması ile hasta bakım kalitesinin artacağını düşündükleri belirtilmiştir. Bu çalışmada ise erkeklerin hemşirelik mesleğinde sayılarının artmasıyla hemşirelik bakımının kalitesinin artacağını düşünenler %56 düzeyinde olduğu bulunmuştur (Karakurt ve ark., 2019). Alan ve Uğur'un (2018) yaptıkları çalışmada "erkek hemşirelerin hemşirelik mesleğinde sayılarının artması şiddet ve taciz olaylarını azaltır" önermesine evet diyenler %52.2 olarak bulunmuştur (Alan & Uğur, 2018). Bu çalışmada ise "erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları sağlık personeline yönelik şiddette caydırıcı olur" önermesine katılımcıların %70.4'ü evet demiştir. Bulunan bu sonuçlara literatürdeki yorumlar; erkeklerin fiziksel yapılarından dolayı güçlü görünmeleri, şiddet olaylarında karşı tarafa caydırıcı bir etki bıraktığı düşünülmektedir.

Kocaer ve arkadaşlarının (2004) yaptıkları çalışmada erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmaları, hemşirelik haklarını kazanmada destek sağlar önermesine hemşirelik öğretim elemanlarının %61'inin evet yanıtı verdiği, hemşirelik öğrencilerinin ise %56.3'ünün hayır yanıtı verdiği belirtilmiştir (Kocaer

ve ark., 2004). Bu çalışmada sözü edilen çalışmaya benzer nitelikte sonuçlar bulunmuştur.

Alan ve Uğur'un (2018) yaptıkları çalışmada erkek hemşirelerin olması kadınların ilerlemesini engeller önermesine katılımcıların %66'sı hayır yanıtını vermiştir (Alan & Uğur, 2018). Bu çalışmada ise bu %82.5 düzeyinde bulunmuştur. Bu sonuçlar katılımcıların toplumsal cinsiyet normlarını aşarak herkesin eşit şansa sahip olduğunu ve meslekte yükselmeyi çalışarak hak edebileceğini düşünmektedir. Yine Alan ve Uğur'un (2018) yaptıkları çalışmada erkek hemşirelerin çalışmasına uygun olabilecek yerler sorusuna katılımcıların acil servis % 81, ameliyathane % 80.6, yoğun bakım % 76.9 yanıtını verdiği bulunmuştur (Alan & Uğur, 2018). Bu çalışmada da erkek hemşirelerin çalışmasına uygun olabilecek yerler sorusuna katılımcıların % 88.7'si acil servis, % 83.5'i yoğun bakım, %64.6'sı ameliyathane cevabını verdiği belirlenmiştir. Burada verilen yanıtların hemşirelerin ilgi alanı, bilgi ve deneyimi ve aldığı eğitime göre değil geleneksel erkeklik ve kadınlık rollerine göre verilmesi, katılımcıların cinsiyetçi bir tutum gösterdiğini düşündürmüştür.

Uysal ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları çalışmada erkek hemşireler kadınlardan daha iyi baş etme mekanizmalarını kullandıkları ve duygusal gerginlik ya da panik yaşamaktan kolaylıkla sıyrılabilir oldukları bulunmuştur (Uysal ve ark., 2019). Ella ve arkadaşlarının (2018) yaptıkları çalışmada katılımcıların "erkek hemşirelerin duygusal gerginlik ya da panik yaşamaktan kolaylıkla sıyrılabilirliğine" katılma düzeyleri %35.2 olarak saptanmıştır (Ella ve ark., 2018). Kim ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada kadınların stres faktörlerinden etkilenmesi erkeklere göre daha fazla bulunmuştur (Kim ve ark., 2017). Bu çalışmada ise stres yönetimi ($p<0.001$), erkek hemşireler yönünde anlamlı bulunmuştur. Bulunan sonuçların aksine literatürde, "kadınların beyin sağ ve sol yarımküreleri arasındaki enformasyon aktarımını kullanma üstünlükleri, bölümlendirme, dengeleme, adaptasyon ve limit yönetimini sağlar, böylece de her koşulda stres yönetiminde erkeklerden daha fazla başarılı olurlar" denilerek açıklanmaktadır.

Kim ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada erkek hemşireler kadın hemşirelere göre fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal olarak daha sağlıklı bulunmuştur (Kim ve ark., 2017). Saraç ve Özyurda'nın (2020) yaptıkları çalışmada erkek hemşirelerin "çalışırken duygusal davranmayıp, çeşitli stresörleri iş ortamına yansıtılmaları" erkek hemşirelerin olumlu özellikleri olarak bulunmuştur (Saraç & Özyurda, 2020). Yapılan çalışmada diğer çalışmalarla benzer olarak "erkek hemşirelerin kadın hemşirelere göre duygularını daha iyi kontrol edebilme" sorusu ($p<0.001$) anlamlı bulunmuştur. Bu durum literatürde "Geleneksel toplumsal cinsiyet algısına denk düşer şekilde toplum kadınları narin, duygusal, kırılgan olarak algılamaktadır." şeklinde açıklanmaktadır.

Saraç ve Özyurda'nın (2020) yaptıkları çalışmada "çalışma periyoduna ara verme bakımından (doğum izni vb.) erkek hemşirelerle çalışmak daha kârlıdır" önermesi erkek hemşirelerin olumlu özellikleri olarak bulunmuştur (Saraç & Özyurda, 2020). Yüksekol ve Duman'ın (2018) yaptıkları çalışmada katılımcıların %69.4'ü "erkek hemşireler doğum ve süt izni gibi izinleri olmadığı için tercih sebebi olur" diye düşündükleri bulunmuştur (Yüksekol & Duman, 2018). Yapılan çalışmada diğer çalışmalara benzer olarak "erkek hemşireler kadın hemşirelere göre nöbet ve fazla mesai yönünden daha avantajlıdır" ($p<0.001$), önermesi anlamlı bulunmuştur. Bu durum, kadın hemşirelerin hem doğum ve gebelik izni kullanma ihtimalleri olması hem de ev ve aileleri için erkeklerden daha fazla vakit ayırmaları gerektiği varsayımından kaynaklanıyor olabilir.

Kocaer ve arkadaşlarının (2004) yaptıkları çalışmada hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasının avantajlarına bakıldığında; öğretim elemanlarının %96'sının, öğrencilerin %91.3'ünün hastalarla iyi iletişim kuramayacaklarını düşündükleri belirtilmiştir (Kocaer ve ark., 2004). Başcı ve Yılmazel'in (2016) yaptıkları çalışmada katılımcıların %12.4'ü erkek hemşireden bakım aldığı kaba olumsuz davranışla karşı karşıya kalma endişesi, %11.5'i hastalığı ile ilgili erkek hemşire ile iletişim kuramama nedenleri ile hemşirelik mesleğini kadınların yapması gerektiğini düşünmektedirler (Başcı & Yılmazel, 2016). Uysal ve arkadaşlarının (2019) yaptıkları çalışmada "hemşirelik mesleğinde kadınlar erkeklerden daha düşünceli ve moral vericidir" ($p<0.001$), önermesi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Uysal ve ark., 2019). Yapılan çalışmada diğer çalışmalara paralel olarak kadın hemşirelerin iletişim ve empati özelliğinin erkek hemşirelerden daha iyi olduğu bulunmuştur ($p<0.01$). Bu durum, kadınlara atfedilen cinsiyetçi roller nedeniyle kadınların erkeklere göre daha empatik olduğu ve kişiler arası iletişim yeteneklerinin erkeklerden daha yüksek olduğunun düşünülmesi ile açıklanabilir.

Kim ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmada “Erkek hemşireler daha az titizdir” önermesine, hemşirelik mesleğinin gelişmesini isteyen topluluk hayır yanıtını verirken, erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmasının fayda sağlamayacağını düşünen topluluk kararsız kalmıştır (Kim ve ark., 2017). Kada'nın (2010) yaptığı çalışmada erkek hemşirelerin temizlik ve titizlik yönünden yetersiz olduğu bulunmuştur (Kada, 2010). Yapılan çalışmada ise kadın hemşireler titizlik ve temizlik yönünden erkek hemşirelerden daha iyi bulunmuştur ($p<0.001$). Bu sonuçlar kadına yüklenen; ev hanımı ve anne rollerinin temizlik yapma, çamaşır ve bulaşık yıkama gibi görevlerinin toplum tarafından daha çok kadına yakıştırılmasıyla açıklanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada bulunan sonuçlar değerlendirildiğinde, sağlık çalışanlarının, erkeklerin hemşirelik mesleğinde olmasının hemşirelik mesleğini ve toplumdaki statüsünü geliştireceğini düşünmeleri erkek hemşirelere bakış açısının olumlu olduğu yönünde ifade edilebilmektedir. Hatta çalışmada bulunan sonuçlarda erkek hemşirelerin, bazı konularda kadın hemşirelere göre daha avantajlı bulunması ve hemşirelik bakım kalitesini arttıracaklarını düşünmeleri erkeklerin meslekteki yerlerinin sağlamlaştığını göstermektedir. Erkek hemşirelerin sayısının giderek artmasıyla, kadın erkek ayrımı yapmaksızın bütüncül bir yaklaşımla değerlendirildiğinde ve birlikte hareket edildiğinde hemşirelik mesleğinin daha iyi noktalara geleceği kesin olarak öngörülebilir. Bu ve benzeri çalışmaların yapılması mesleğe yeni başlayacak erkek hemşireler ve mesleği tercih etmek isteyen ama kararsız kalan gençler içinde yol gösterici olabilir.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Çalışmanın yürütülmesi için Kırşehir İl Sağlık Müdürlüğü Bilimsel Araştırmalar Kurulu'ndan kurum izni ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Tarih: 23/03/2021 Karar no: 2021-06/62) etik kurul izni alınmıştır. Veriler toplanırken katılımcılara araştırmanın amacı açıklanarak sözlü onamları alınmıştır.

YAZAR KATKI ORANI

Fikir/kavram: BÇ; Tasarım: BÇ, GS, AÜ; Veri toplama: BÇ, GS, AÜ; Veri işleme: BÇ, GS, AÜ; Analiz ve/veya Yorum: BÇ, GS, AÜ; Kaynak tarama: BÇ, GS, AÜ; Makalenin Yazımı: BÇ, GS, AÜ; Eleştirel inceleme: AÜ.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

FİNANSAL DESTEK

Bu çalışma mali açıdan desteklenmemiştir.

KAYNAKLAR

- Alan, N., & Uğur, Ö. (2018). Hasta ve yakınlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Medical Sciences*, 13(1), 1-9.
- Atabek-Aştı, T., & Karadağ, A. (2013). Hemşirelik Esasları Hemşirelik bilimi ve sanatı. İstanbul: Akademi.
- Başçı, A.B., & Yılmazel, G. (2016). Genç erişkinlerin erkek hemşirelere bakış açısı. *JAREN*, 2(2), 68-74.
- Ekinci, M., Dikici, İ.C., Derya, M., Andsoy, I.I., Dinç, S., & Şahin, A.O. (2014). Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 632-645.
- Ella, R.E., Samsom-Akpan, P.E., Lukpata, F.E., & Lukpata, H.O. (2018). Perception of adults towards men in nursing in calabar municipality cross river state, Nigeria. *ASSRJ*, 5(4), 199-211.
- Evans, J. (2004). Men nurses a historical and feminist perspective, nursing and health care management and policy. *Journal of Advanced Nursing*, 47(3), 321-328.
- Gönç, T. (2017). Türkiye’de erkek hemşire olmak: avantajlar ve dezavantajlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(1), 35-76.
- Kada, O. (2010). Sex role orientation, stressors and resources in male and female nurses. *Review of Psychology*,

17(2), 97-104.

Karakurt, P., Yıldırım, A., & Aşlar, R.H. (2019). Hastaların erkek hemşireler hakkındaki görüşleri. *Ahi Evran Üni. Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 46-52.

Kaya, N., Turan, N., & Öztürk, A. (2011). Türkiye’de erkek hemşire imgesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 16-30.

Kim, I. J., Kim, S. H., & Sohn, S. K. (2017). Societal perceptions of male nurses in South Korea: A Q-methodological study. *Japan Journal of Nursing Science*, 14, 219-230.

Kocaer, Ü., Öztöp, T., Usta, N., Gökçek, D., Bahçecik, N., Öztürk, H., & Paslı, E. (2004). Hemşirelik mesleğinde erkek üyelerin yeri. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 7(2), 1-7.

Liminana-Gras, R., Sanchez-Lopez, M. P., Saavedra-San Roman, A. I., & Corbalan-Berna, F.J. (2013). Health and gender in female-dominated occupations: The case of male nurses. *The Journal of Men’s Studies*, 21(2), 135-148.

Meadus, R.J., & Twomey, J.C. (2007). Men in nursing: Making the right choice. *Canadian Nurse*; 103(2), 13-16.

Öz, F. (2004). *Sağlık Alanında Temel Kavramlar*. İmaj İç ve Dış Ticaret A.Ş. Ankara.

Robert, J. (2000). Men in nursing: Barrier store cruitment. *Nursing Forum*, 35, 5-12.

Roth, J.E., & Coleman, C.L. (2008). Perceived and real barriers for men entering nursing: implications for gender diversity. *J. Cult. Divers Fall*, 15(3), 148-52.

Saraç, E., & Özyurda, F. (2020). Sağlık çalışanları ve yöneticilerinin erkek hemşirelere ilişkin görüşleri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(3), 369-377.

Taşçı, K.D. (2007). Kadın doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10, 12-19.

T.C. Resmî Gazete (1954). Hemşirelik Kanunu, 25 Şubat 1954, Sayı: 6283.

T.C. Resmî Gazete (2007). Hemşirelik Kanunu, 2 Mayıs 2007, Sayı: 26510.

Uysal H., Karakoç, B., & Kıyak, Y. (2019). Toplumun erkek hemşirelerden bakım alma hakkındaki düşünceleri. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 11(2), 162-175.

Ünsal, A., Akalın, İ., & Yılmaz, V. (2010). Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 420-431.

Yavuz, M., & Dramalı, A. (1999). Erkek öğrencileri içeren hemşirelik eğitimi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı. Çevik Matbaacılık, İstanbul, 234-237.

Yüksekol, Ö.D., & Duman, M. (2018). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelerin Erkek Hemşirelere Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 128-132.